

Dosarul nr. 2ra-756/2022
2-19138718-01-2ra-26052022

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (S. Ghercavii)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (G. Scutelnic, D. Corolevschi, D. Stănilă)

Î N C H E I E R E

14 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Vera Frolova,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vera Frolova
împotriva Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți cu privire anularea
concursului, confirmarea în funcție și obligarea de a încheia contract individual de
muncă,

împotriva deciziei din 28 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 23 august 2019, Vera Frolova a depus cerere de chemare în judecată, ulterior concretizată, împotriva Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți cu privire la anularea concursului, anularea integrală a deciziilor Consiliului Facultății de Litere din 28.05.2019 și a deciziei Senatului universității din 10.06.2019, confirmarea în funcție de lector universitar începând cu 23.05.2019, obligarea Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți de a încheia contractul individual de muncă începând cu 23.05.2019, cu obligarea emiterii actelor administrative în acest sens.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, în baza contractului individual de muncă din 26 august 2013 a fost angajată la Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți în calitate de lector universitar la catedra de slavistică, pe durata determinată de un an.

În rezultatul alegerii prin concurs prin ordinul nr. 05-261 s-a modificat contractul individual de muncă, prin acordul adițional la contractul individual de muncă cu modificarea art.VI și III al contractului: art. VI durata contractului de la 27.05.2014 până la 26.05.2019; art. III felul muncii din lector universitar în lector superior.

La 24.05.2019, a fost semnat acordul adițional nr. 2/1038 prin care s-a prelungit durata contractului individual de muncă de la 27.05.2019 până la finele anului de studii 2018/2019.

Totodată a menționat că, în ziarul „Făclia” nr. 13 din 05.04.2019 a fost publicat

anunțul despre concursul pentru suplinirea posturilor vacante de conferențiar universitar și lector universitar la catedra de slavistică.

Respectiv, la 02.05.2019 a depus cerere de participare la concurs pentru suplinirea postului vacant de lector universitar la catedra de slavistică. După depunerea cererii avizate de către rector, comisia de concurs a decis ca reclamanta să fie admisă pentru participarea la concurs, pentru evaluarea în vederea ocupării postului de lector universitar.

La 23.05.2019 la ședința catedrei de slavistică s-a examinat pe ordinea de zi suplinirea postului vacant de lector universitar la care au fost prezenți 10 din 10 membri ai catedrei de slavistică și președintele comisiei de concurs, Lidia Pădureac.

Prin vot secret, Comisia și-a exprimat opinia de a o recomanda pe Vera Frolova Consiliului Facultății de Litere în postul de lector universitar la Catedra de slavistică (5 voturi pro; 4 voturi contra; 1 buletin nevalabil).

La 28.05.2019, a fost organizată ședința Consiliului Facultății de Litere, unde prin vot secret s-a petrecut alegerea în postul de lector universitar la Catedra de slavistică. După numărarea voturilor, rezultatul a fost: 4 voturi pro; 18 voturi contra; 1 buletin nevalabil.

Prin urmare, reclamanta Vera Frolova nu a întrunit numărul necesar de voturi, nefiind aleasă în funcția respectivă.

A invocat că, la data de 03.06.2019 a depus o cerere către senat cu privire la organizarea desfășurării și rezultatele concursului.

La 11.06.2019 a depus la Ministerul Educației, Culturii și Cercetării o contestație cu privire la organizarea, desfășurarea și rezultatele concursului. Ulterior, prin răspunsul nr.0808-12/242 din 03.07.2019 i s-a comunicat că senatul a constatat corectitudinea procedurii de desfășurare a alegerilor în cadrul Consiliului Facultății de Litere din 28.05.2019.

Prin răspunsul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării din 06.08.2019 i s-a comunicat că este la discreția instituției respective selectarea și promovarea personalului didactic.

Consideră ca fiind ilegală decizia Comisiei de concurs, fiind încălcate prevederile Regulamentului cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, precum și a Regulamentului cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ superior, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 854 din 21.09.2010.

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți nu a respectat procedura de desfășurare a concursului pentru ocuparea postului de lector universitar în urma căreia reclamanta nu a trecut concursul și nu a fost aleasă în funcția respectivă.

A indicat că acest concurs s-a petrecut contrar prevederilor pct. 19 a Regulamentului cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, care prevede că Comisia de concurs examinează materialele prezentate de catedră și, prin vot deschis, ia decizia de a recomanda sau nu Senatului/Consiliului facultății persoana respectivă pentru alegerea în postul solicitat. Comisia poate invita la ședința sa persoana interesată.

Totodată, Comisia de concurs nu a examinat materialele prezentate de catedră și prin vot deschis nu a luat decizia de a o recomanda sau nu Consiliului facultății pentru alegerea în postul solicitat.

Contrar prevederilor pct. 5 a Regulamentului cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, decizia despre

anunțarea concursului pentru ocuparea postului didactic în cauza dată nu a fost luată de către Senatul universitar cu trei luni înainte de expirarea termenului de alegere prin concurs.

Prin hotărârea din 16 martie 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Vera Frolova împotriva Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți cu privire anularea concursului, confirmarea în funcție și obligarea de a încheia contract individual de muncă.

Prin decizia din 28 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul declarat de către avocatul Vera Frolova și s-a menținut hotărârea din 16 martie 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut corectitudinea concluziei primei instanțe, reieșind din decizia Curții constituționale de inadmisibilitate a sesizării nr. 145g/200 din 05 ianuarie 2021 a menționat că, conform art. 35 alin. (6) din Constituție, instituțiile de învățământ superior beneficiază de dreptul la autonomie, care implică în mod egal autonomia educațională și autonomia instituțională. Autonomia educațională se exprimă prin autonomia universitară funcțională sau academică: autonomia instituțională cuprinde autonomia organizatorică, administrativă și financiară. Aceste două autonomii sunt inseparabile or, fără libertatea academică autonomia instituțională nu poate fi garantată.

Curtea a reiterat deasemenea că, autonomia universitară privind selectarea personalului științifico-didactic este prevăzută într-un șir de acte internaționale.

Astfel, Declarația de la Lisabona a Asociației Universităților Europene (2007) printre cele patru domenii referitoare la autonomia universitară menționează și autonomia resurselor umane, care presupune libertatea universității de a recruta și selecta resursele umane calificate, responsabilitatea încheierii contractelor de muncă, stabilirea nivelului salariilor, sporului la salariu în funcție de valoarea potențialului uman.

De asemenea, Declarația de la Praga din 2009 a Asociației Universităților Europene prevede că universitățile trebuie să își întărească autonomia pentru a servi mai bine societatea și în particular să asigure un cadru de reglementare care să permită conducătorilor universităților să adopte o structură internă eficientă, să selecteze și să instruiască personalul lor, să elaboreze programele academice și să utilizeze resursele financiare, toate acestea trebuind să fie în concordanță cu misiunile și profilurile lor specifice.

În acord cu instrumentele internaționale și articolul 79 alin. (1), (3) lit. e) din Codul educației, instituțiile de învățământ superior dispun de statut de autonomie universitară. Autonomia universitară vizează domeniile conducerii, structurării și funcționării instituției, activității didactice și de cercetare științifică, administrării și finanțării și se realizează, în principal, prin selectarea și promovarea personalului didactic, științifico-didactic și științific, precum și a celorlalte categorii de personal din instituția de învățământ.

Totodată, cerințele precum și condițiile de organizare/desfășurare a concursului sunt stabilite în Regulamentul cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ superior, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 854 din 21 septembrie 2010 (în vigoare la data petrecerii concursului) (f.d. 97-111 vol. II).

Urmare a acestor împrejurări, conform pct. 20 și 21 din Regulament, alegerea în postul de lector universitar se efectuează de către Consiliul facultății. În acest sens la 28.05.2019 a fost organizată ședința Consiliului Facultății de Litere, la care au

participat 23 din 31 de membri, obligatoriu fiind participarea a cel puțin 2/3 din numărul membrilor. Consiliul facultății, prin vot secret, alege persoana în postul solicitat în cazul acumulării majorității simple de voturi. După numărarea voturilor obținute, s-a hotărât de a nu alege în postul de lector universitar la Catedra de slavistică pe dna Frolova Vera, rezultatul votării fiind următorul: 4 voturi pro; 18 voturi contra; 1 buletin nevalabil.

Deci, în cazul de față s-a constatat că au fost respectate întru-totul prevederile art. 20, 21 a Regulamentului mai sus menționat, fiind exprimată decizia atât a comisiei din cadrul catedrei de slavistică, cât și a Consiliului Facultății de Litere, prin vot secret.

Prin urmare, în situația când la ședința catedrei a fost prezent un membru a Comisiei de concurs, odată ce propunerea catedrei de slavistică a fost una favorabilă apelantei – de a o recomanda ca lector universitar, și având în vedere că invitarea candidatului la comisia de concurs este una facultativă, nu există temeiuri de a considera ilegal concursul pe motivul neinvitării apelantei la comisia de concurs.

Instanța de apel a menționat că, instanța de judecată nu se poate substitui organului colegial, nu poate invalida opțiunea votului secret exercitat de membrii acestui organ și să-l înlocuiască cu evaluările proprii ale judecătorului, însă deține competența de a verifica respectarea regulilor de organizare și desfășurare a concursului, care pe caz s-au constatat a fi respectate. Or, s-a constatat că concursul a fost desfășurat în corespundere cu procedurile stabilite de actele normative în vigoare și actele subordonate acestora, fapt dovedit prin actele anexate la dosar.

Careva temeiuri de anulare a rezultatelor concursului nu au fost depistate, iar apelanta nu a prezentat probe care să pună la îndoială legalitatea și corectitudinea desfășurării concursului.

La 10 mai 2022 (data de pe plicul poștal), Vera Frolova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu adoptarea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a menționat că, între Judecătoria Bălți și Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți există relații de colaborare, ce formează inevitabil legături profesionale și personale între judecătorii Judecătoriei Bălți și personalul Universității.

Pentru perioada 2018-2019 și 2019-2020, Dumitru Gherasim, președinte al Judecătoriei Bălți a fost membru al Consiliului calității Universității de Stat „Alec Russo”, fiind delegat de Facultatea de Drept și Științe Sociale a USARB, în calitate de reprezentant al angajatorilor.

Judecătorul Svetlana Ghercavii a realizat studiile de masterat în cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, dezvoltând relații de colaborare cu decanul Facultății de Drept și Științe Sociale, Vitalie Rusu.

Svetlana Ghercavii a activat în perioada 2004-2014 în calitate de grefier, consultat, șef al Direcției și asistent judiciar în cadrul Curții de Apel Bălți.

Astfel, judecătorul Svetlana Ghercavii și judecătorul Gheorghe Scutelnic nu aveau dreptul să participe la judecarea cauzei, fiind afectată imparțialitatea acestora.

A susținut că instanța de apel a apreciat arbitrar probele. Rectorul USARB nu avea/are competența de a decide în privința acțiunii civile, întrucât conform prevederilor Cartei USARB, în privința acțiunii civile urmă să se pronunțe în mod exclusiv, prin adoptarea deciziilor, Consiliul Facultății de Litere și Senatul USARB,

în ordinea prevăzută la pct. 32 și pct. 39 din Carta USARB.

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova în calitate de fondator al USARB a recunoscut caracterul ilegal al procedurilor de adoptare a deciziilor prin vot secret de către Senatul Universității și Consiliului facultății. În plus, Ministerul a recunoscut și faptul că deciziile Senatului Universității nu pot fi nemotivate. Or, reglementările oficiale adoptate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, indică cu suficientă claritate obligativitate validării rezultatelor prin vot deschis și obligativitatea invalidării rezultatelor doar motivat.

Curtea de Apel Bălți nu s-a pronunțat în privința argumentelor principale și motivele care vizează respectarea drepturilor și libertăților garantate de CEDO, în special, privind lipsa de imparțialitate și independență a membrilor Consiliului Facultății de Litere, lipsa de imparțialitate și independență a Senatului Universității, ingerința disproporțională în viața privată și exercitarea defectuoasă a controlului de către Senatul Universității, recunoașterea acțiunii de către pârât, și aplicabilitatea art.6 CEDO.

Decizia Curții de Apel Bălți conține doar o reproducere a hotărârii judecătorești din 16 martie 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Central și conținutului Deciziei de inadmisibilitate a Curții Constituționale.

A menționat că, durata activității în calitate de lector universitar în cadrul Facultății de Litere a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți (26.08.2013-2019), precum și actele ce se regăsesc în dosarul personal în calitate de angajat, confirmă corespunderea candidatului exigențelor legale privind funcția de lector universitar. În plus, pe parcursul activității nu i-a fost aplicată nici o sancțiune disciplinară și la concursul desfășurat cu privire la ocuparea funcției de lector universitar nu au participat alți candidați, dînsa fiind singurul candidat. De asemenea, Catedra de profil din cadrul Facultății de Litere, a constatat corespunderea candidatului la funcția de lector universitar, recomandând Consiliului Facultății de Litere confirmare în funcție.

A susținut că instanța de apel prin interpretarea eronată a prevederilor art. 79 alin. (1), (3) lit. e) din Codul educației și neaplicarea tratatelor internaționale și legilor organice, ilegal și-a întemeiat soluția și totodată nu a aplicat prevederile Codului muncii, care sînt direct aplicabil.

La 26 mai 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs depusă de către Vera Frolova, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 147, vol. II).

La 08 iunie 2022 (data de pe plicul poștal), Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți a depus referință prin care a solicitat declararea inadmisibilă a recursului depus de Vera Frolova.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Bălți a emis dispozitivul deciziei la 28 decembrie 2021.

La data de 09 martie 2022 și respectiv 10 martie 2022, a fost expediată în adresa participanților la proces decizia motivată (f.d. 128, 130, vol. II), însă date privind recepționarea acesteia la materialele cauzei lipsesc.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 10 mai 2022 (data de pe plicul poștal), astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei,

p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de către Vera Frolova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Vera Frolova.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Mariana Pitic

Victor Burduh